

Prekentekest: Joh 8,31-36

Jesus sa da til de jøder som var kommet til tro på ham: «Hvis dere blir i mitt ord, er dere virkelig mine disipler. Da skal dere kjenne sannheten, og sannheten skal gjøre dere fri.» De sa til ham: «Vi er Abrahams ætt og har aldri vært noens treller. Hvordan kan du da si at vi skal bli fri?» Jesus svarte dem: «Sannelig, sannelig, det sier jeg dere: Den som gjør synd, er syndens trell. En trell blir ikke i huset for alltid, men en sønn blir der for alltid. Får Sønnen frigjort dere, da blir dere virkelig fri.»

Slik lyder det hellige evangelium.

Frihet

I dag er vi ulike mennesker som er samlet til gudstjeneste i Heskestad kyrkje. Noen har hatt en rolig fin morgen, andre opplever å ha en urolig tid. Det kan være så forskjellig, og slik har det alltid vært – veldig forskjellig. Bibeltekstene taler til oss hver enkelt, og det vil være ulike ting vi kan merke oss ved. Slik er det, og i denne prekenen vil jeg gripe fatt i noe av det denne teksten formidler.

De første som hørte det Jesus hadde på hjertet var jøder som hadde fått en gryende interesse for denne lærde og kloke læreren, rabbi Jesus. Vi er da tilbake i antikken i Romerrikets tid og i Israel.

Det slår meg at jo mer en leser om historie og lærer om ulike kulturer, så ser en at mennesket er grunnleggende likt til alle tider. Vi kan lett komme til å trekke den kortslutning at vi som har så mange finurlige og avanserte dingser er kommet så mye lenger i utvikling enn mer «enkle» mennesker som levde før oss.

Jo, riktignok er det slik at mange bruker mye tid på mobiltelefoner og pc-spill, og slikt hadde de ikke før, og den teknologiske utviklingen har skutt i været, men så er det også slik at det som mennesker sliter med og de utfordringene en møter i livet, grunnleggende sett er like uavhengig av tid og sted. Menneskenaturen er overraskende lik, selv om det til alle tider er store individuelle forskjeller mennesker imellom.

De ordene Jesus sa til jødene som hadde fattet en gryende interesse for og tro på Jesus, de har også mye å si til mennesker av i dag som har en gryende tro og er søkende, og til oss alle sammen. Men la oss først gå tilbake i tid til dette møtet Jesus hadde med jødene.

Temaet er frihet, men Jesus overrasker. Han talte om frihet til et folk som var bundet og invadert av ytre makthavere, og hadde vært det i århundrer. Da Jesus stod fram som leder i folket, ante mange håp. Vi kjenner til av bibelhistorien at folket ville gjøre Jesus til en nasjonal befrier, men Jesus sa: «Mitt rike er ikke av denne verden.» Joh 18,36. I møte med disse jødene som var kommet til tro, kan vi overraskes over at disse mente i fullt alvor at de var frie.

Forklaringen ligger nok i at de levde i en jødisk kultur. De hadde åpenbart forstått at virkelig frihet, det handler ikke om politisk og nasjonal frihet, det handler ikke

om – som mange i dag setter så høyt, økonomisk frihet, eller frihet til å kunne disponere sin egen tid. Frihet handler om å være på lag med Gud. Og motsatt: Ufrihet måtte være å utestenges fra pakten med Gud, fra samfunnet med Gud – en redselsfull tanke, og skremmende. For uten Gud var man fullstendig fortapt.

Som et tidløst budskap til oss i dag kan vi ta med oss at det er ikke tingene vi fyller livet med som gir oss frihet, selv ikke det å dyrke sine lidenskaper og interesser, men det er i en dypere mening livet med Gud.

Disippel

Gud representerer alltid sannheten. Hans ord er sannhet, og vi hører Jesus si at sannheten setter fri. Må da ikke veien til frihet gå via studier i sannhet?

Tenker du på deg selv som en slik student, eller for å bruke det ordet Jesus sa, en disippel? Ikke alle kristne tenker slik, men tror at disipler – ja, det var den gang – i dag er vi bare kristne. Like fullt sier Jesus til oss i dag som han sa det den gang: «Hvis dere blir i mitt ord, er dere virkelig mine disipler.»

Å være en disippel er en forutsetning for å få erfare den friheten Jesus har kalt oss til. Vi kjenner dåpsbefalingen som vi har hørt i dag. Jesus sa: « ... gjøre dem til disipler». Matt 28,19. Det er vår bestemmelse. Alle kristne er derfor per definisjon disipler. Hvis du ikke har tenkt på deg selv som en disippel, så utfordres du i denne prekenen til å tenke over saken.

Disipler finnes nemlig i alle utgaver og fasonger, fra de minste til de største, fra de yngste til de eldste, fra nyfødte babyer, gutter og jenter, ungdommer og voksne, og til hele spekteret av personligheter og ulikheter.

Hva er så felles for disse? Jo, for det første, disipler er født på ny av vann og Ånd til et liv sammen med Jesus. (Jfr. Joh 3,3ff.) Dåpen er det første av sakramentene, det som innlemmer oss i Guds rike.

For det andre. Disipler sier ja til å følge Jesus. Disipler sier ja til å bli i ordene til Jesus som vi hørte om i dagens prekentekst. På grunnspråket sies dette enda mer poengtert – å bli værende i hans ord. Vi vet at en disippel er det samme som elev eller student. Eller kanskje vi skal si lærling. Vi går kort og godt i lære, og som lærlinger har vi teori ut fra et pensum, men også praksis. Disse tingene går hånd i hånd – lære og praksis. Slik er det å være disippel. Det vi lærer skal vi også sette ut i livet.

Jesu ord

Jeg har så langt sagt noe om at frihet er å høre sammen med Gud. For det andre at denne friheten forutsetter at vi er disipler av Jesus. Uten disippelskap ingen slik frihet. For det tredje at den som er disippel blir værende i ordene til Jesus. Men så spør jeg da: ordene til Jesus – hvilke ord er det? Hva er det her snakk om?

Det første vi kan si er at evangeliet må klart høre med. Vi kjenner vel til kirkens lære om at Jesus døde på korset som en soning for all verdens synd og at han lever i dag. Dette er helt sentralt.

Men den dagen du vet med deg selv at Jesus ikke bare døde for all verdens synd, men også for dine – og nettopp for dine synder, ja for hele deg – at dette med Jesus gjelder deg personlig. Den dagen du tar dette til deg har det skjedd noe med ditt forhold til Jesus. Du har fått et hjerteforhold til han som har kalt deg til å være en disippel.

Det sies ikke at de jødene vi hørte om i dagens prekentekst hadde et hjerteforhold til Jesus. Men de var altså kommet til å tro på Jesus. Så møtte de utfordringen i møte med sannheten i ordene til Jesus. Da begynte de å gå i rette med Jesus og var uenige. Noen endte også opp med å forfølge, og kanskje enda til å ville drepe Jesus. De støtte an mot hans ord og gikk ikke videre som disipler. (Jfr. Joh 6,66ff.)

En disippel er nemlig en som sier ja til å bli med videre for å bli værende i ordene til Jesus, stadig videre sammen med Jesus og det som han har sagt. Det er så mye å lære. Det er så mye å praktisere. Det er så store rikdommer å få del i. Men du kan også møte på det som forarger, som gjør deg frustrert og sinna, enten som følge av hva livet fører deg inn i, eller fordi du sliter med ord og innhold, kanskje ting du ikke forstår.

Mer enn evangeliet

Hva har så Jesus sagt? Jo, han har sagt mer enn evangeliet. Det tar et helt liv å sette seg inn i alt dette, for det skal jo også praktiseres og leves. Noen har en bibelutgave der alle direkte sitat fra Jesus står med rød skrift. Det er fint å ha en slik bibel. Jeg har en selv. Så kan man tenke at å bli i ordene til Jesus handler om disse ordene med rød skrift. Jo, disse må være med.

Men hva med det som står i brevene i Det nye testamente? Noen tenker at brevene er bare ord som Peter og Johannes og Paulus har skrevet. Vel, apostlene som de kalles, fikk i oppdrag å tale de ordene Jesus har talt og gi dem vider. Til det fikk de Åndens hjelp. (Jfr. Joh 16,13). Også dette har samme autoritet for disipler i dag.

Når Jesus så taler om å bli i hans ord, da forpliktes vi også av et samlet apostolisk budskap. Ikke bare bibelord med rød skrift, men alt det som apostlene forkynte, ord til trøst, ord til utrusting, ord om håp, men også bud og formaninger. Jesus sa til sine utsendinger: «Den som hører dere, hører meg.» Luk 10,16.

Fri og bundet

Så er det til frihet Jesus har kalt oss. Den oppmerksomme kirkegjenger har kanskje merket seg at det er et paradoks i dette. Jesus taler om frihet men inviterer til å bli sterkt knyttet sammen med ham selv, eller bundet til Jesus, ja faktisk til å bli ett med ham. Det er paradoksalt nok frihet å bli bundet til Jesus.

Eller for å si det med ord fra apostelen Paulus: «Jeg lever ikke lenger selv, men Kristus lever i meg. Det liv jeg nå lever her på jorden, det lever jeg i troen på Guds Sønn som elsket meg og gav seg selv for meg.» Gal 2,20.

Jo, det dreier seg om tro og tillit. Det dreier seg om kjærlighet og godhet. Vi kjenner det så godt. Dem man er glad i, sine egne og nære, det oppleves ikke som ufrihet å være i et selskap man trives og er hjemme. Som barn av Gud skal vi få bli i Fars hus for alltid, som vi også skal bli i ordene fra Jesus for alltid.

Ære være Faderen og Sønnen og Den Hellige Ånd, som var og er og blir én sann Gud fra evighet og til evighet. Amen.